P.Z. br. 316

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-02/26-01/66
URBROJ: 65-26-7

Zagreb, 14. listopada 2026.

ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA HRVATSKOGA SABORA

PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA RADNIH TIJELA

Na temelju članaka 178. i 192. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem ***Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o osobama nestalim u Domovinskom ratu,*** koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela Vlada Republike Hrvatske, aktom od 14. listopada 2026. godine.

Za svoje predstavnikc, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministra hrvatskih branitelja Tomu Medveda i državnog tajnika Darka Nekića.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

P.Z. br. 316

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/26-01/15
URBROJ: 50301-29/37-26-7

Zagreb, 14. listopada 2026.

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB
Primljeno: 14 -10- 2026
Klasifikacijska oznaka: 022-02/26-01/66
Org. jed.: 65
Urudžbeni broj: 50-26-6
Pr.: 1
Vrijednost: –

Hs"NP"022-02/26-01/66"50-26-6"Hs

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o osobama nestalim u Domovinskom ratu

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. - pročišćeni tekst i 5/14. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članka 172. u vezi s člankom 190. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/20. i 86/23. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), Vlada Republike Hrvatske podnosi Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o osobama nestalim u Domovinskom ratu.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministra hrvatskih branitelja Tomu Medveda i državnog tajnika Darka Nekića.

PREDSJEDNIK

mr. sc. Andrej Plenković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNI ZAKONA O OSOBAMA NESTALIM U DOMOVINSKOM RATU

Zagreb, listopad 2026.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNI ZAKONA O OSOBAMA NESTALIM U DOMOVINSKOM RATU

Članak 1.

U Zakonu o osobama nestalim u Domovinskom ratu („Narodne novine“, broj 70/19.), iza članka 52. dodaje se novi dio s naslovom i člancima 52.a i 52.b koji glase:

„DIO SEDMI
POKRETANJE OSTAVINSKOG POSTUPKA IZA OSOBE NESTALE U DOMOVINSKOM RATU ILI SMRTNO STRADALE OSOBE U DOMOVINSKOM RATU ZA KOJU NIJE POZNATO MJESTO UKOPA

Članak 52.a

(1) Na zahtjev člana obitelji osobe nestale u Domovinskom ratu ili člana obitelji smrtno stradale osobe u Domovinskom ratu za koju nije poznato mjesto ukopa, Ministarstvo će rješenjem utvrditi status osobe nestale u Domovinskom ratu ili smrtno stradale osobe u Domovinskom ratu za koju nije poznato mjesto ukopa, a za potrebe pokretanja ostavinskog postupka pred nadležnim sudom.
(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, ako nema živog člana obitelji, zahtjev iz stavka 1. ovoga članka može podnijeti i drugi zakonski nasljednik osobe nestale u Domovinskom ratu ili smrtno stradale osobe u Domovinskom ratu za koju nije poznato mjesto ukopa.
(3) U rješenju iz stavka 1. ovoga članka naznačit će se prezime i ime osobe nestale u Domovinskom ratu ili smrtno stradale u Domovinskom ratu za koju nije poznato mjesto ukopa, po mogućnosti osobni identifikacijski broj i jedinstveni matični broj građanina, ime jednog od roditelja, datum rođenja, mjesto rođenja i državljanstvo, dan, mjesec i godina nestanka, mjesto u kojem je osoba imala prebivalište, odnosno boravište.
(4) Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka žalba nije dopuštena, ali se može tužbom pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom.
(5) Rješenje iz stavka 1. ovoga članka može se koristiti samo u svrhu pokretanja ostavinskog postupka.

Članak 52.b

(1) Ostavinski postupak iza osobe nestale u Domovinskom ratu ili smrtno stradale osobe u Domovinskom ratu za koju nije poznato mjesto ukopa pokreće se po službenoj dužnosti kada sud zaprimi rješenje iz članka 52.a stavka 1. ovoga Zakona.
(2) Za pokretanje ostavinskog postupka iza osobe nestale u Domovinskom ratu ili smrtno stradale osobe u Domovinskom ratu za koju nije poznato mjesto ukopa nije potrebno provesti postupak proglašenja nestale osobe umrlom.
(3) Na pokretanje i provođenje ostavinskog postupka iza osobe nestale u Domovinskom ratu ili iza smrtno stradale osobe u Domovinskom ratu za koju nije poznato mjesto ukopa, ako drugo nije propisano ovim Zakonom, na odgovarajući način primjenjuju se odredbe propisa kojim se uređuje nasljeđivanje.“.

Članak 2.

Naslov iznad članka 53. mijenja se i glasi: „DIO OSMI PREKRŠAJNE ODREDBE“.

U članku 53. stavku 1. riječi: „10.000,00 do 300.000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „1.320,00 do 39.810,00 eura“.

U stavcima 2. do 4. riječi: „5000,00 do 20.000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „660,00 do 2.650,00 eura“.

Članak 3.

Naslov iznad članka 54. mijenja se i glasi: „DIO DEVETI PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE“.

Članak 4.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI I PITANJA KOJA SE ZAKONOM RJEŠAVAJU

Ocjena stanja

Pitanje nestalih i nasilno odvedenih osoba u Domovinskom ratu, jedno je od najaktualnijih humanitarnih pitanja u Republici Hrvatskoj. Republika Hrvatska, putem Ministarstva hrvatskih branitelja, na dan 31. kolovoza 2026., traga za 1725 nestalih osoba i smrtno stradalih osoba u Domovinskom ratu za koje nije poznato mjesto ukopa.

Do 1. kolovoza 2019., kada je stupio na snagu Zakon o osobama nestalim u Domovinskom ratu („Narodne novine“, broj 70/19.), u Republici Hrvatskoj nije bilo jedinstvenoga zakona koji uređuje prava osoba nestalih u Domovinskom ratu i njihovih obitelji da saznaju sudbinu svojih nestalih članova te postupak njihovoga traženja.

Ciljevi koji su postignuti donošenjem predmetnog Zakona su:

- viši stupanj zaštite prava obitelji da znaju sudbinu svojih nestalih članova
- stvaranje djelotvornog okvira rada, kako bi pridonijeli učinkovitosti procesa traženja
- jasno i jednoznačno određenje nadležnosti, koje je od osobitog značaja u odnosima sa susjednim državama
- također, zakonsko uređenje ovih pitanja, preporuka je međunarodnih mehanizama i brojnih međunarodno-pravnih instrumenata iz područja ljudskih prava.

Zakon o osobama nestalim u Domovinskom ratu objedinjuje uređenje svih aktivnosti u procesu traženja nestalih osoba (od prijava nestanka, prikupljanja i istraživanja saznanja o prikrivenim grobnicama, ekshumacija i identifikacija, suradnje s međunarodnim organizacijama, drugim državama i udrugama obitelji, do nadležnih tijela za njegovu provedbu). Također, uređuje i provedbu onih aktivnosti za koje do donošenja Zakona nije postojalo uporište u postojećem pravnom okviru:

- mogućnost pokretanja postupka traženja po službenoj dužnosti (u slučajevima kada nema živućih članova obitelji)
- ekshumacija, obrada i identifikacija posmrtnih ostataka u slučajevima kada nema sumnji na nasilnu smrt ili je kazneni postupak okončan
- ponovnu ekshumaciju posmrtnih ostataka u slučaju opravdane sumnje u pouzdanost identifikacije
- propisano nagrađivanje informacija koje dovedu do rješavanja slučajeva osoba nestalih u Domovinskom ratu
- po prvi put su propisane prekršajne odredbe.

Osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom

Unatoč nizu aktivnosti koje Ministarstvo hrvatskih branitelja poduzima u svrhu pronalaska osoba nestalih u Domovinskom ratu, i danas, gotovo 30 godina od završetka Domovinskog rata, dio obitelji nije ostvario pravo da sazna sudbinu svojih nestalih članova obitelji.

Iako, sukladno Zakonu o izvanparničnom postupku („Narodne novine“, broj 59/23.), postoji mogućnost proglašenja nestale osobom umrlom, dio članova obitelji osoba nestalih u Domovinskom ratu zbog psiholoških prepreka, odnosno emotivnih razloga, to nije u mogućnosti učiniti, uslijed čega u tim slučajevima nije moguće provesti ni ostavinski postupak te ostaje neriješeno pitanje imovine osoba nestalih u Domovinskom ratu.

Iz razumijevanja i uvažavanja patnje članova obitelji koji niz godina nisu saznali sudbinu svojih članova obitelji nestalih u Domovinskom ratu, a također u cilju zaštite i brige o imovini nestalih osoba potrebno je omogućiti raspolaganje nasljedstvom, odnosno imovinom osobe nestale u Domovinskom ratu.

Posljedice donošenja zakona

Predloženim izmjenama omogućit će se pokretanje ostavinskog postupka iza osobe nestale u Domovinskom ratu i prije proglašenja nestale osobe umrlom.

II. OBRAZLOŽENJE ODREDBI PREDLOŽENOG ZAKONA

Uz članak 1.
Ovim člankom uređuje se postupak donošenja i sadržaj rješenja koje će se koristiti kao isprava na temelju koje će se pokrenuti ostavinski postupak iza osobe nestale u Domovinskom ratu ili iza smrtno stradale osobe u Domovinskom ratu za koju nije poznato mjesto ukopa, a sukladno članku 210. Zakona o nasljeđivanju. Provođenje ostavinskog postupka iza osobe nestale u Domovinskom ratu ili smrtno stradale osobe u Domovinskom ratu za koju nije poznato mjesto ukopa ne utječe na njezin status, te se upis činjenice smrti u državne matice i druge registre provodi nakon proglašenja nestale osobe umrlom ili nakon ekshumacije i identifikacije posmrtnih ostataka.

Uz članak 2.
Budući da se radi o prvoj izmjeni ovoga Zakona od uvođenja eura kao službene valute, potrebno je izvršiti konverziju kuna u euro. Također dosadašnji DIO SEDMI postaje DIO OSMI zbog uvođenja novog dijela.

Uz članak 3.
Ovim člankom uređuje se promjena naziva, odnosno numeracije ovog dijela Zakona te dosadašnji DIO OSMI postaje DIO DEVETI zbog uvođenja novog dijela.

Uz članak 4.
Propisuje se stupanje na snagu ovoga Zakona.

III. OCJENA I IZVORI SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona nisu potrebna dodatna sredstva u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2026. godinu i projekcijama za 2027. i 2028. godinu.

IV. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA TE RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

Na 10. sjednici održanoj 15. srpnja 2026., nakon rasprave o Prijedlogu zakona o izmjenama i dopuni Zakona o osobama nestalim u Domovinskom ratu, Hrvatski sabor donio je Zaključak kojim se prihvaća Prijedlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o osobama nestalim u Domovinskom ratu. Hrvatski sabor uputio je predlagatelju primjedbe, prijedloge i mišljenja radi pripreme Konačnog prijedloga zakona.

Na prijedlog zastupnice gospođe Anamarije Blažević, članak 1. Prijedloga zakona dopunjen je na način da je podnošenje zahtjeva za donošenje rješenja sukladno ovom Zakonu, a za potrebe pokretanja ostavinskog postupka pred nadležnim sudom, omogućeno svim zakonskim nasljednicima, a ne samo onima koji su članovi obitelji prema definiciji određenoj ovim Zakonom.

V. PRIJEDLOZI, PRIMJEDBE I MIŠLJENJA DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO, S OBRAZLOŽENJEM

Većina govornika u raspravi na sjednici Hrvatskoga sabora složila se da je tema traženja osoba nestalih u Domovinskom ratu jedno od najtežih humanitarnih pitanja suvremene hrvatske povijesti koja nadilazi uobičajenu političku raspravu te su se pitanja, komentari i prijedlozi većinom odnosili na potrebu nastavka traženja osoba nestalih u Domovinskom ratu, a što ne zahtijeva izmjene važećeg Zakona niti ovaj Prijedlog zakona sadrži odredbe koje utječu na postupak traženja.

U svezi prijedloga nezavisnog zastupnika gospodina Josipa Jurčevića da se proširi naziv zakona te da se u nazivu zakona koristi naziv: „nasilno odvedene nestale osobe“ ističemo da je u članku 4. važećeg Zakona dana detaljna definicija na koga se odnosi ovaj Zakon i tko se smatra osobom nestalom u Domovinskom ratu, a koja je usklađena s odredbama međunarodnog humanitarnog prava. Sukladno Jedinstvenim metodološko-nomotehničkim pravilima za izradu akata koje donosi Hrvatski sabor („Narodne novine“, broj 74/15.) naziv propisa treba biti kratak te sažeto izražavati vrstu propisa i predmet uređenja kojim se identificira sadržaj njegova uređivanja.

Sve ostale primjedbe i prijedlozi su izvan opsega predmeta uređenja ovoga Zakona.

TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU, ODNOSNO DOPUNJUJU

DIO SEDMI
PREKRŠAJNE ODREDBE
Članak 53.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 300.000,00 kuna kaznit će se tijela, organizacije, ustanove i druge osobe iz članka 14. stavka 1. ovoga Zakona, osim tijela državne uprave i pravosudnih tijela, koja sukladno članku 14. stavku 2. ovoga Zakona Ministarstvu ili drugim nadležnim tijelima ne pruže sve raspoložive informacije i dokumentaciju te svu potrebnu pomoć za rješavanje slučajeva osoba nestalih u Domovinskom ratu i smrtno stradalih osoba u Domovinskom ratu za koje nije poznato mjesto ukopa.

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 5000,00 do 20.000,00 kuna kaznit će se odgovorna osoba u tijelu državne uprave i pravosudnom tijelu iz članka 14. stavka 1. ovoga Zakona koja sukladno članku 14. stavku 2. ovoga Zakona Ministarstvu ili drugim nadležnim tijelima ne pruži sve raspoložive informacije i dokumentaciju te svu potrebnu pomoć za rješavanje slučajeva osoba nestalih u Domovinskom ratu i smrtno stradalih osoba u Domovinskom ratu za koje nije poznato mjesto ukopa.

(3) Novčanom kaznom u iznosu od 5000,00 do 20.000,00 kuna kaznit će se fizička osoba koja sukladno članku 15. stavku 1. ovoga Zakona Ministarstvu ili drugim nadležnim tijelima ne pruži sve informacije i dokumentaciju kojom raspolaže za rješavanje slučajeva osoba nestalih u Domovinskom ratu i smrtno stradalih osoba u Domovinskom ratu za koje nije poznato mjesto ukopa.

(4) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 5000,00 do 20.000,00 kuna i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

DIO OSMI
PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE
Članak 54.

Vođenje postojeće Evidencije osoba nestalih u Domovinskom ratu i Evidencije smrtno stradalih osoba u Domovinskom ratu za koje nije poznato mjesto ukopa nastavlja se sukladno ovom Zakonu.